

ANNIE LUCAS

Lys i Mørket.

EN FORTÆLLING
FRA DEN FRANSK—TYSKE KRIG

Fortsat.

Kun Barbe og jeg stod ved Graven. Pater Fontaine udførte Jordpaakastelsen. Hvad havde vel Trofsforskel nu at betyde? Han var høvet over alt det. Vi lagde ham ved min Faders Side.

Derpaa gik vi tilbage til det stille, tomme Hus.

Til det Øjeblik havde mine Øjne været brændende og taareløse; men idet jeg gik op ad Sten-trappen, bragte en Inskydelse mig til at vende mig om og se mig omkring. Jeg var ikke gaaet gennem den Dør siden den Aften, jeg gik ud for at søge efter Conrad; ikke ved Dagslys, siden han stod for mig der. Hurtig som Lynet fremstillede hint korte Møde sig for mig; hans smukke, smidige Skikkelse, saa fuld af Liv og Kraft, da han let sprang i Sadelen og vendte sig for at sende mig et sidste Blik og Smil, idet hans Hest for afsted.

Modsetningen mellem da og nu var for meget. Med et vildt Fortvivlelsens Skrig kastede jeg mig i Barbes Arme og gav frit Løb til de Taarer, som hun havde længtes saa meget efter at se, — de Taarer, der omsider gjorde en Ende paa disse Dages eksalterede Tilstand og unaturlige Ro. Jeg græd mig tilsidst i Søvn af lutter Udmatelse.

Jeg maa ikke dvæle ved de Dage, der fulgte. De var i Sandhed mørke. Jeg var ikke legelig syg, som Barbe og Doktor Duprat frygtede; men mit Sind var sygt — sygt til Døden. Jeg tror ikke, jeg knurrede eller satte mig op mod Gud; men i Stedet for at bære min Byrde sank jeg under den.

Et Liv uden Conrad syntes mig umuligt — det vil sige et Liv, der gaar ud over det blotte fysiske Liv, saaledes som han vilde have levet det, som jeg havde tænkt at have levet det med ham — alvorligt, opofrende, helligt og sandt. Jeg kunde nu kun vente hjælpeløst, formaalsløst paa, at de lange Aar skulde slæbe sig hen. Og jeg var saa ung, saa stærk! Foran mig strakte sig en saadan lang, lang, ensom Sti.

Men i de Dage lærte jeg ogsaa, hvor tungt jeg havde støttet mig til den Arm, der kun var Kød; ikke helt og alene; nej, lovet være Gud, mine Fødder stod paa Klippen! Men jeg havde bygget mest paa den jordiske Kærlighed, der havde været saa ren, stærk og om; og nu, da den Støtte var borte, sank jeg sammen. Jeg indhyllede mig ligesom i min Sorg.

Ganske vist opløftede jeg bønfoldende Hænder og taarefulde Øjne til den kærlige og medlidende Frelser, som jeg skintede dunkelt og langt borte gennem mine Taarer; men jeg bad ikke om Styrke til at bære min Prøvelse, Visdom til at forstaa den, Naade til at gennemleve den og Kraft til at hæve mig over den; kun om Medlidenhed med den, kun om Befrielse fra den. Og dertil saa jeg kun en Vej; at følge min Conrads Fodspor gennem den mørke Dal, han saa tidlig havde betraadte.

Kun een Gang tog jeg mig sammen for at skrive til Thekla. Barbe begyndte at gøre Forberedelser til at drage bort; men jeg bad saa indtrængende: „Ikke endnu, ikke endnu!“ at hun gav efter.

Conrad havde ogsaa bedt os vente, til der kom et Pas fra en Ven, der havde en meget høj Stilling, hvem han havde bedt om at sende os et, og paa hvem han kunde stole. Men Dage blev til Uger, og det kom ikke. Barbe begyndte at tale om at rejse uden det; men Tanken derom var uholdelig for mig. Hvilke Baand havde jeg nu uden de, der bandt mig til det kære gamle Hjem, hvor alt hvad dyrebart Livet kunde skænke mig, havde været mit? Uden de tre Grave Side om Side paa den lille Kirkegaard! Det var Conrads saavel som min Faders Ønske, at jeg skulde rejse til Munchen; men o, ikke endnu, ikke endnu, bøn-faldt jeg.

Saa blev vi da, Barbe, gamle Pirre og jeg i det store, ensomme Hus. Victoire var taget til sin Francois' Moder; Blaise — stakkels kejtede trofaste Blaise — var rejst for at udfylde en Plads i en af de nye, uøvede Armeer, om hvis Skæbne Conrad havde forudsagt saa sørgelige Ting.

Tunge Tidender naaede os udefra om de Rædler og Ødelæggelser, som spredte sig ud over det ulykkelige Land. Jeg agtede dem ikke stort, men Barbe sørgede bittert derover. Kære, kære, trofaste Barbe! Satte jeg Pris paa din Nærværelse og den Ømhed, som jeg burde, i disse Uger? Gjorde de Taarer, jeg udgød over Tabet af mine bedste Venner, mine Øjne blinde for den ens Værd, som jeg havde tilbage? Nej, jeg tror det ikke. Jeg ved hun var som en Moder for mig. Og en af mine bedste Erindringer fra denne sørgelige Tid er den Inderlighed, hvormed hun lyste til den Ord, jeg læste for hende af Conrads lille Bibel og som jeg oversatte paa Fransk for hende. Jeg benyttede sjelden den, han havde givet mig — den, det havde kostet ham hans Liv at bringe mig. Jeg elskede hende egen højst.

Det var ikke blot for at behage mig, at hun lyste. Fast som hun klyngede sig til sin gamle Tro, havde hendes Hjerter dog — det er jeg vis paa — modtaget Ham, hvem det er evigt Liv at kende.

I Særdeleshed var hun glad for at høre om

Ham som den „gode Hyrde“ og om Hans Disciple som Hans Faar. Atter og atter læste jeg for hende de Vers og Kapitler i Bibelen, hvor disse Lignelser benyttes. Hendes Fader havde været Faarehyrde paa de sollyse, sydlige Skraaninger af Cevennerne; der var hendes Ungdom bleven tilbragt mellem Faareflokkene; ofte havde hun ogsaa passet dem selv. Dette og et Billede af den Herre Jesus som den „gode Hyrde“, der bærer et Lam i sine Arme og kærlig ser tilbage efter de øvrige, hvilket hun engang havde set, og som hun endnu levende huskede, satte hende i Stand til at tilegne sig denne Side af Sandheden.

Oftede havde jeg set Taarerne løbe ned ad hendes rynkede Kinder, naar jeg læste om disse Ting; alligevel klyngede hun sig haardnakket til sin gamle Tros Ceremonier og Overtro. Men hun havde set Conrad dø; hun havde hørt ham vidne om Jesu Naade og Kærlighed; hun havde hørt om Ham i Hans Ord, og hun havde fundet Hvile i Troen paa Ham. Hun er hos Ham nu; jeg følger mig overbevist derom.

Alle mine andre Minder handler om triste, rastløse Dage. Timer, tilbragte under bitter Graad; andre i sløv, tung, hjerteskerende Sorg — en Sorg, altfor dyb for Taarer; nogle — naar det fugtige Vintervejr tillod det — paa den lille Kirkegaard; andre i min Faders Sygeværelse eller Studereværelse; de fleste paa min gamle Plads ved den Seng, der havde været Conrads. Alene — ogsaa fuldstændig alene! Stakkels, kære, gode Barbe kunde med alt sit Værd og al sin Kærlighed ikke fuldt forstaa den smertelige Tomhed derinde. Jorden var saa usigelig trist, Himlen saa langt borte.

Der kom et Brev til mig fra Thekla — det tyske Regimente begyndte at gøre sig gældende, og Postgangen blev mere regelmæssig — et Brev fuldt af bitter Sorg og kærlig Medfølelse; bitter Sorg over hendes Broder, kærlig Medfølelse med mig.

Hun bønfoldte mig om straks at komme til hende. Hun var ogsaa alene og forladt, sagde hun, og i en fælles Sorg maatte vi komme til at holde af hinanden. Om vi ikke kunde trøste hinanden, kunde vi i det mindste græde sammen.

Modtagelsen af dette Brev bestemte Barbe. Doktor Duprat trængte ogsaa paa, at jeg skulde forlade Skuepladsen for saa mange sørgelige Erindringer. Og det var Conrads Ønske. Desuden — Tid og Sted kunde ikke gøre nogen virkelig Forandring for mig. Disse Minder vilde følge med mig overalt, det vidste jeg. Og ønskede jeg at komme bort fra dem? Jeg levede kun for dem dengang. Saa gav jeg da efter.

Det var Barbes Plan at fæde Pierre blive tilbage for at have Tilsyn med Huset, medens hun ledsagede mig, og derpaa selv at vende tilbage, indtil Krigens Slutning vilde sætte dem i Stand til at træffe Foranstaltninger til at faa den afhændet. Thi det var en stiltiende Overenskomst mellem os, at det ikke længere kunde blive mit Hjem. Men det skulde ikke være saaledes. Jeg behøvede mere end en Forandring af Sted, jeg behøvede en Blod- og Ildaa for at rives ud af min fortvivlede Sløvhedstilstand og indvies til min Livsgerning.

En graa Decembermorgen var jeg gaaet op til den lille Kirkegaard — alene som sædvanlig. Kun nogle Dage var tilbage, til vor paatænkte Rejse skulde gaa for sig. Det var vanskeligt for mig at blive klar over at kun lidt over tre Uger var forløbene siden den Dag, min Conrad blev lagt i sin tidlige Grav, mig forekom det som en Levetid.

Den Morgen stod jeg og lænede mig mod det gamle Kastanietræ, under hvilket alle mine døde slumrede, og læste Inskriptionerne paa de simple Trækors, som betegnede min Faders og hans Grave, og som dannede en sølsom Modsetning til det hvide Marmorværk, der bar min Moders Navn.

Jeg kunde ikke forlade dem uden Navn. Korsene var netop blevet satte der den foregaaende Dag. Jeg læste Beretningen om min Faders modne Aar med rolig Vemod; den Sorg syntes mig nu saa gammel saa naturligt og adskilt fra den anden ved et stort Svelg.

Derpaa vendte jeg mig til de simpelt udskaarne Bogstaver paa den sidst opsatte Jordhøj.

+
CONRAD von EDELSTEIN

Død 5. December 1870.

23 Aar gammel.

Intet mere. Men det sagde mig alt. En stor, uudsigelig Bitterhed væltede sig ind over min Sjel. Jeg kastede mig ned paa den kolde Græstørv og omfattede den lidenskabeligt med mine Arme. Jeg glemte alt i dette Øjeblik, undtagen at Conrad havde været — havde været min, — at han ikke var det. Og vildt, formasteligt, fortvivlet bestred jeg hans Kærlighed, Visdom, endog Ret, der havde givet mig hin dyrebare Gave for kun at tage den tilbage, da jeg elskede den højst, trængte mest til den. Jeg vidste, Døden lurede i den kolde, fugtige Jord, hvorpaa jeg laa; men det var Døden, jeg søgte. Jeg havde maaske fundet den, hvis ikke en havde løftet mig op og venlig, men bestemt, befalede mig at gaa hjem.

Det var Pater Fontaine. Han havde set mig fra Vinduet i det lille Værelse, som vendte ud mod Kirkegården. Han pegede hen paa Vejet og til min Forbavselse fandt jeg den fuld af Krigsfolk.

Nu bemærkede jeg ogsaa, at alt var Uro og

Forvirring i Landsbyens Gade længere borte. Jeg havde været døv for alt før. Det var franske Krigsfolk. Et eneste Blik viste mig, at Vejen til mit Hjem var overfyldt af dem.

Pater Fontaine tog mig ved Haanden, og efter med nogen Vanskelighed at være klatret over den lave Mur, der omgav Kirkegården, hjalp han mig til at gøre det samme; derpaa ilede vi hurtig over den skraanende Mark, der alene adskilte Slottet fra den. Han forlod mig, da jeg var kommen gennem den lille Port ind i Haven, med Paalæg om at gaa lige ind i Huset og blive staaende, indtil han saa mig gøre det. Betagen af Overraskelse, Forvirring og Forfærdelse over det nærværende gjorde jeg det uden nogen Tanke om Fortiden. Det blev sidste Gang.

TYVENDE KAPITEL.

En Ildaa.

„Forundrer eder ikke over den Ild, som brænder iblandt eder til eders Prøvelse, som om der hændes eder noget underligt.“
1 Pet. 4, 12.

Da jeg traadte ind i Huset, fandt jeg Barbe og Pierre beskæftigede med at forsyne Soldaterne med saadanne Forfriskninger, som vore begrænsede Forraad tillod. Jeg begav mig til Conrads Værelse. Aarsagen til, at disse Soldater var her, — hvad angik det mig! at Skræk, Forsagthed eller Fortvivlelse stod skrevet paa ethvert Ansigt, — hvad angik det mig! Det værste, som kunde hænde, vide være det bedste for mig, tænkte jeg i min Sjæls Bitterhed.

Men med Tanken om Døden — mulig en-voldsom og frygtelig Død — nær for Haanden kom der helligere, roligere Følelser. Jeg aabnede min lille Bibel, og dens milde Ord skænkede mig sønderrevne Hjerter ny Kraft. En Taarestrøm smeltede Bitterheden bort.

Den mørkeste Time siges altid at gaa forud for Daggry. Den mørkeste af alle mine mørke Timer var den, jeg netop havde tilbragt ved Conrads Grav, — mørkere endog i sin afsindige Opsetsighed og dumdrigtige Gaaen til Rette med Guds Veje end den, der fulgte paa min første Kundskab om, at han snart skulde synke ned i den. Og nu gryede Lyset.

En forunderlig Tummel og Støj herskede paa Gaardspladsen, og endog i Huset, forekom det mig, men jeg agtede ikke derpaa. Jeg havde aabnet min Bibel ved det 20de Kapitel af Johannes Evangelium og læste, indtil jeg kom til de Ord: „Og hun vidste ikke, at det var Jesus.“ De klang gennem min Sjel med levende Kraft. Jeg følte, hvorledes jeg ligesom Maria — blindet af mine Taarer og indhyllet i min Sorg — ikke havde kendt ham, der havde staaet ved min Side under det altsammen med genemboredede Hænder og Fødder; og ligesom hun faldt jeg ned for disse blødende Fødder, og fra min angstfulde Sjel opsteg det Raab: „Rabbuni — Mester!“

Og medens jeg knelede med mit taarevædede Ansigt skjult i mine foldede Hænder og udgød mit Hjertes Fortvivlelse og Kval for ham, faldt det som Skæl fra mine Øjne: Jeg saa Jesus i alt, hvad jeg havde lidt, — saa ham med mig nu og villig til at gaa med mig til Enden. Jeg saa ogsaa Synden og Vantroen ved min egenkærlige Sorg og forstod, at det var af Kærlighed, han havde handlet saaledes med mig. Hans „Fred være med dig!“ skænkede mig Hjerter Hvile.

Da blev det ogsaa klart for mig, at han, der havde givet sit Liv for mig, forlangte, at jeg igen skulde være villig til at ofre ham mit Liv. Og jeg lagde det for hans Fødder — mig selv, min Sorg, mit Liv, — at han kunde gøre dermed, som det behagede ham. Jeg var nu villig til at vente og at arbejde, at bære Livets Byrde uden dets Blomst — uden den menneskelige Hjælper, som min vilde, afguderiske Kærlighed vilde have gjort til en Hindring.

Ja! Jeg havde givet min elskede den Plads i mit Hjerter, som min Herre forlangte for sig selv. — den første. I Bevidstheden om, at en hel Levets hængiven Kærlighed maatte sammentrænges i faa, bortflygtende Dage, havde jeg koncentreret enhver Tanke, enhver Følelse, ethvert Kærligheds Pulsslag i ham. Og Herren vil ingen Afgudsbilleder have i sit Tempel.

Denne Time vilde have været et af Grænseskellene paa mit Livs Pilgrimsgang uden de Ting, som fulgte.

Larmen nedenunder tiltog; men jeg knelede fremdeles, indtil Døren pludselig blev revet op med Voldsomhed, og adskillige Soldater kom farende ind. Jeg stod op og stillede mig ligeoverfor dem. De standse med eet. Derpaa sagde en af dem: „Tilgiv, men hvis Frøkenen vilde begive sig til den lagerste Del af Huset, vilde det være sikrere for Dem og mere bekvemt for os.“

Før jeg kunde samle mine Tanker til at svare, kom Barbe sturtende ind. „Ikke her!“ raabte hun, „ikke her! Lad os i det mindste beholde dette ene Værelse. Ser I ikke, at Frøkenen er her!“ Og medens hun med den ene Haand holdt Døren aaben, greb hun med den anden den nærmeste ved Skulderen og puffede ham ud. De øvrige nlede et Øjeblik; derpaa fulgte de efter, og Barbe lukkede og laasede Døren.

„Hvad er det, Barbe?“ spurgte jeg hende, da hun kom henimod mig med askegraat Ansigt og trykkede mig i sine skælvene Arme.

„Aa, Frøken, Frøken, det er altfor frygteligt! Aa, hvis den kære Kaptejn blot var her! Hvordan

skal jeg kunne frelse Dem? Aa, mit Lam, mit Lam!”

„Men, kære Barbe,“ sagde jeg, skjønt den skarpe Smerte, hendes Ønske om Conrads Nærværelse foraarsagede mig, bragte mig til at skælve, „Godt er hos os. Sig mig, hvad er det. Er der en Trængsel?“

„Der vil blive en. En Afdeling af vore Soldater har taget Stilling i Landsbyen. Tyskerne er ganske nær; de siger, de vil jage dem ud, og dette Hus vil naturligvis aller først blive angrebet. Mændene har posteret sig ved alle Vinduer undtagen dette, og Huset er omringet paa alle Kanter. Jeg kunde ikke komme op til Dem før, og nu er det for sent. Der er ingen Mulighed for at flygte. Aa hvis De blot var i Sikkerhed i Munchen!“

Et Øjebliks overvældende Frygt greb mig, idet jeg gjorde mig vor Stilling klar — to forsvarsløse Kvinder mellem to kæmpende Hold Soldater. Et Blik opad, en tavst Bøn, og jeg var atter rolig.

„Kære Barbe,“ sagde jeg, „lader Hyrden sine Faar forsvarsløse og alene, naar Ulven kommer, naar Stormen raser! Og vil den „gode Hyrde“ — vor Hyrde, min og din ogsaa, Barbe — forlade os i vor Nød? „Hun skjulte sit Ansigt og græd.“ Jeg slog op og læste med rolig Stemme den 23de Salme; og da jeg sluttede, begyndte Striden. Et rungende Raab, det skarpe Skrald af en Musketild, Klirren af Vaaben, Jamren, Skrig og saa det frygtelige Drøn af Kanoner. Det gamle Hus ryttede ved hvert nyt Skud, der affyredes.

Jeg sad paa min vante Plads paa Ottomanen med Barbes Haand i min; hun var sunket ned paa en Stol ved Siden af mig. Vi talte ikke; men Barbe bleve Læber bevægede sig i Bøn. Mere end en Kugle for igennem Vinduet, slyngede Glasstumperne til alle Sider og borede sig ind i Væggen ligeoverfor. Engang sprang en Bombe, idet den stødte mod Ydermuren.

Derpaa kom der en Standsning i Kampens Rødder. Barbe stod op og gik — til Trods for sine Bønner om at forholde sig rolig — forsigtig hen til Vinduet. „Det er forbi, Frøken,“ sagde hun, „vores Folk har givet tabt.“

Men pludselig kom der en ny Geværskud fra nogle af Vinduerne, denne besvaredes straks af Tyskerne, saa kom der en enkelt Kugle, og Barbe — min trofaste, kærlige Barbe — faldt tungt til Jorden.

Jeg bøjede mig over hende, raabte paa hende, men forgæves. Hvad kunde jeg gøre? Jeg havde ingen oplivende Midler ved Haanden. Nogle faa Øjeblikke sad jeg paa Gulvet og holdt endnu en Gang en tilsyneladende livløs Skikkelse i mine Arme; men just dette „een Gang før“ gav mig Haab ogsaa nu. Jeg maatte søge Hjælp. Gud vilde beskytte mig.

Jeg lagde hende sagte ned og aabnede Døren. En tyk, sort Røg, slog mig i Møde; Huset stod i Flamme. Et Øjeblik stod jeg som lammet; i det næste ilede jeg hen til Trappen. Soldater løb hen og did og rev til sig, hvad Bytte de kunde. „Hjælp! Hjælp!“ raabte jeg. „Der er en saare Kvinde ovenpaa. Vil ingen frelse hende?“

To Soldater besvarede øjeblikkelig mit Raab og fulgte mig til det Værelse, hvor Barbe laa. Huset var et Flammehav, der nærmede sig mere til Trappen. Jeg rev Conrads Bibel til mig og den, han havde givet mig — hans eneste Gave — som hun i Nærheden. Der var ikke Tid til at frelse noget somhelst andet, ikke engang af hans Ejendele; et kort Sekund standse jeg endnu for gennem Røgen at kaste et sidste Afskedsblik paa det Værelse, der var helligt for mig ved sine Minder.

„Hurtig, hurtig, Frøken, eller det bliver for sent!“ skreg en af Mændene.

Det var netop i det sidste Øjeblik. „Denne Vej!“ raabte jeg og gik foran til Bibliotheket, da jeg troede, vi kunde komme gennem den Dør, der førte derfra ud i Haven; men Flammerne slog os i Møde, og Mændene ilede saa henimod den nærmeste Dør; men Røg og Flammer mødte os ogsaa der. Jeg ledte dem da gennem en Dør ad paa den indhegnede Plads, og der, i sikker Afstand fra det brændende Hus, lagde de deres Byrde ned.

Den ene bøjede sig ned over hende. „Hun er død, Frøken,“ sagde han paa daarligt Fransk; „De kan ikke mere gøre noget for hende. De gør bedre i at tænke paa Dem selv.“

„Død!“ gentog jeg, „død.“ O, Barbe, Barbe! „Men er De vis derpaa?“

Manden bøjede sit Hoved. „Jeg har set for meget af den Slags Ting, Frøken,“ — og han pegede paa et rundt, blaat Hul i hendes Tinding — til at tage fejl. Kan vi gøre noget mere for Dem?“ tilføjede han med et medlidende Blik og Stemme.

„Nej Tak,“ sagde jeg. „Jeg tror det ikke. Hvor er Pierre, hendes Mand, den gamle Tjener? Har De set ham?“

„Vi skal tage og lede efter ham, Frøken. Saa, nu maa vi nok gaa!“ tilføjede han, da der lød et Valdhorn. „Vi skal sende Hjælp, hvis vi kan,“ sagde de idet de ilede bort.

Men det varede længe, før der kom Hjælp. Jeg sad paa den kolde Jord med det stakkels livløse Hoved af min sidste sande og kære Ven hvilende paa mine Knæ, medens mit Barndomshjem var et Bytte for de vilde, graadige Flammer og vaklede mod sit Fald foran mine Øjne; og jeg følte jeg mig ikke saa forladt, saa sønderknust under Vægten af denne nye Elendighed, der blev føjet til den gamle, som jeg havde gjort endnu samme Morgen.

(Fortsættes.)